
Per Øverland: Historieglimt 249

-

Østbyens første kvinnelige sokneprest

Hilde Rosenkrantz. Foto: Bjørn Lien.

mangeårige sokneprest i Bakklandet, Knut Kittelsaa, som sokneprest i Bakke. Før vi vender tilbake til henne, skal vi se litt på kvinnenes vei til prestestillinger i Norge.

Det er naturlig å se denne historien på bakgrunn av norske kvinners inntog i arbeidslivet. I tidligere tider fikk kvinner jobb uten særskilt utdanning, men med bakgrunn i det alle jenter lærte hjemme. De fikk tjeneste som hushjelp i private hjem, serveringshjelp i kafeer eller ble personell for renhold i skoler og hoteller. Et annet alternativ var å være gangkone på sykehus. Så kom det i gang utdanning av sykepleiersker, først ved diakonissehuset i Kristiania. Seminarene for lærere gav etter hvert plass for kvinner. De ble lærerinner.

I 2010 fikk Lademoen sin første kvinnelige sokneprest. Det var Hilde Rosenkrantz. Hun hadde vært prest i Lademoen prestegjeld siden år 2000. I 2010 sløyfet ledelsen i kirken inndelingen i prestegjeld og benyttet bare sokn som navn på grunnenheten i kirken. Lade sokn fikk sin sokneprest, Jan Asbjørn Sagen. Han hadde lenge vært prest på Lade. Lade hadde ligget under Lademoen prestegjeld, men nå ble det et selvstendig sokn. Bakklandet var eget prestegjeld.

Soknepresten der fortsatte som soknets prest. Lademoen hadde to prester med lang ansiennitet. Soknet fikk dermed to

sokneprester. I 2016 etterfulgte Hilde Rosenkrantz den

Dermed gav skoler og sykehus rom for kvinner som yrkesutøvere. Da telefonen kom, ble mange kvinner telefonistinner. Andre fant arbeid på kontor eller i forretning. Flere av disse yrkene er fremdeles lavtlønnsyrker. Det var en lang vei frem til stillinger med større prestisje og høyere lønn. Mennene dominerte i yrker som leger, offiserer og prester. I 2017 er det ikke et særsyn å treffe kvinner i slike yrker

Kirkelige stillinger var lenge fylt med menn. I tillegg til tradisjonen, fant mange at flere bibelord tilsa at presten skulle være en mann. I den romersk-katolske kirke er det fremdeles slik at kvinner holdes utenfor prestenes rekke. Dypt i bevisstheten ligger en oppfatning fra Det gamle testamentet som vi kan lese om i 3. Mosebok 21, 17-21 og 22,20. Bare en lyteløs mann kan være prest. Det gjaldt opprinnelig presten som skulle bære frem offer, men det har gått inn i tenkningen i kirken gjennom mange hundre år. Sammen med andre bibelord som er kritiske mot kvinners opptreden, ble det tradisjonelle bildet sementert at presten skulle være en mann. Ny forståelse av bibelordene og endret syn på kvinners plass i samfunnet støttet tanken om at kvinner også hadde sin plass blant prestene i Den norske kirke. Motstanden var sterk. En særegen kvinne skulle bryte vei.

I 1961 ble den første kvinne ordinert til prest i Den norske kirke. Da ble Bærums-kvinnen Ingrid Bjerkås innvidd til prest av biskop Kristian Schjelderup i Hamar domkirke. Hun ble sokneprest i det krevende og værharde kallet Berg og Torsken på Senja i Troms. Hun var født i Kristiania i 1901. Hun var aktiv i motstandsarbeidet under krigen 1940-45. Hun studerte teologi og fikk eksamen i 1958, 57 år gammel. Hun begrunnet sin kamp for kvinnelige prester med erfaringene under krigen. Hennes kamp mot uretten den gangen motiverte henne til kamp mot uretten ved å nekte kvinner adgang. Hun var ingen patent lutheraner og bibeltro teolog. Derfor ville mange kvinnelige teologer ikke identifisere seg med hennes syn. Det skulle gå 22 år før den neste kvinne ble sokneprest. I 1983 ble Anne-Berit Aas, gift Stensaker, sokneprest i Markus kirke i Oslo. Ti år senere ble Rose Marie Køhn biskop i Hamar bispedømme. Det gikk slag i slag. I 1997 var en tredel av de nyordinerte prestene kvinner. I 2014 hadde Menighetsfakultetet 63 kvinnelige studenter mot 62 mannlige. Da var 30 % av prestene i Den norske kirke kvinner. Det er naturlig å spørre om

presterollen er endret med kvinnenes inntog, men vi får nøye oss med å reise spørsmålet. Her er det ikke plass til å drøfte det.

Hilde Elisabeth Rosenkrantz ble altså den første soknepresten i vår bydel. I historieglimtene er nålevende personer omtalt bare unntaksvis. For å holde oss på den rette siden skal vi utelukkende ta med opplysninger som er å finne i åpne, offentlige kilder. Hun er født i Oslo i 1956. Hennes foreldre er forretningsfører Reidun Rosenkrantz, født 1921, og hennes mann, sjåfør Per Gundersrud, født 1922. Hilde giftet seg i 1984 med Jarl Henning Ulrichsen, født 1947. Han er doktor i teologi og har i mange år vært professor ved Universitetet på Dragvoll. Hilde ble student i 1976 og tok teologisk eksamen ved Universitetet i Oslo våren 1984. Om høsten tok hun praktisk teologisk seminar. Året etter ble hun ordinert til vikarprest i Nidaros bispedømme og tjenestegjorde senere i Borg bispedømme. Hun har pastoral-klinisk utdanning fra Lovisenberg sykehus fra 1986. I 1988 ble hun residerende kapellan i Sofienberg menighet i Oslo. Hun har etterutdanning i kristen spiritualitet og retreat og i åndelig veiledning.

I 2007 slo Dagbladet stort opp et intervju med Hilde Rosenkrantz under overskriften «*Trondheims-prest vil jage onde ånder*». Hun innleder med å si: «*Jeg vil ikke avvise personer som ber meg om hjelp til å drive onde ånder fra hjemmene sine. Som prest må jeg ta folk på alvor og slett ikke stemple det som tull når noen forteller om merkelige eller skremmende opplevelser.*» Dagbladet siterer dette fra Adresseavisen. Fjernsynsserien «*Åndenes makt*» har gjort det lettere for folk å snakke om opplevelser av slik overraskende art. Ellers hadde de forsøkt å holde det hemmelig for andre.

Hilde er med i arbeidsgruppen «*Retreat i Nidaros*». Hun har i mange år samarbeidet med prester og andre kirkelig ansatte i Trondheim om retreat. De første retreatene ble holdt i Lademoen kirke. Senere ble de flyttet til Pilegrimsgården ved domkirka. Målet for retreatene er å bli mer våken for å se Guds spor i eget liv. Sammen med Hilde-Anette Løvenskiold Kvam arrangeres stille dag ved elvebredden fem lørdager i året. Hennes hovedoppgave er selvsagt tjenesten i menigheten med prestens vanlige arbeid, men det hører ikke hjemme å utdype her.